

มายาคติเครื่องหอมไทย ปฏิบัติการถ่ายทอดความรู้สู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา

Myth of Thai Incense, Practice of Transferring Knowledge to Conserve Cultural Wisdom for Higher Education Students

กิตติ ยอดอ่อน*

Kitti Yordon

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Faculty of Home Economics Technology,

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

พิทักษ์ ศิริวงศ์

Phitak Siriwong

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Management Science, Silpakorn University

*kitti.yo@mutp.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงมายาคติเกี่ยวกับเครื่องหอมไทยของนักศึกษาสาขาคหกรรมศาสตร์ประยุกต์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และเพื่อศึกษาถึงแนวทางปฏิบัติในการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนมายาคติ สู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาของผู้เรียนในสถาบันการศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าที่เคยลงทะเบียนเรียนรายวิชาเครื่องหอมและของชำร่วย ในหลักสูตรคหกรรมศาสตรบัณฑิต จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึง มายาคติของเครื่องหอมไทยของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาที่มีมุมมองเครื่องหอมไทยก่อนการเรียน ประกอบด้วย 1) มุมมองความคิดเกี่ยวกับเครื่องหอมไทย 2) ความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องหอมไทย และ 3) ความคาดหวังต่อเครื่องหอมไทย สู่แนวทางในการถ่ายทอดความรู้การเรียนเครื่องหอมไทย ประกอบด้วย (1) การสอนที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (2) การเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน และ (3) สร้างความตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ : เครื่องหอมไทย มายาคติ ถ่ายทอดความรู้สู่การอนุรักษ์

Abstract

This research employs a qualitative approach using the phenomenological research method. The objectives of research are to study the myths about Thai incense among students in the Applied Home Economics Department, Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, and to study the practice of knowledge transfer for transforming these myths into the preservation of cultural wisdom in educational institutions. Data was collected through in-depth interviews with both current students and alumni who had enrolled in 'the Incense and Souvenir Course' as part of the Bachelor of Home Economics program. Fifteen students participated, and the tools used included in-depth interviews and content analysis. The findings reveal that pre-learning higher education students' points of view include perspectives, beliefs, and expectations regarding Thai incense. This research also offers guidelines for effective knowledge transfer in teaching Thai incense, emphasizing student participation, connecting with learners' experiences, and fostering awareness of cultural values.

Keywords : Thai incense, myths, transfer knowledge for conservation

บทนำ

กลิ่นมีความสำคัญต่อวิถีพัฒนาการของมนุษย์ ส่งผลต่อความคิดความรู้สึกของมนุษย์ การได้รับกลิ่นต่าง ๆ ที่โชยมาผสมผสานกับประสบการณ์ชีวิตในอดีต และเรื่องราวต่าง ๆ ของมนุษย์ ทำให้เกิดการรับรู้และการตีความหมายของกลิ่นต่าง ๆ ได้มากมาย (Lao-rit, 2016) มนุษย์จึงมีการสรรหาความหอมที่ต้องการเพื่อความสุนทรีย์ในการดำรงชีพของมนุษย์มาเป็นเวลาช้านาน จากจุดเริ่มต้นของประสบการณ์และการเรียนรู้ของมนุษย์ที่ได้รับกลิ่นหอมจากธรรมชาติ การสังเกต และการทดลองทำ เริ่มต้นจากการเด็ดดอกไม้มาดม หรือใช้ประดับตามร่างกายและสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสวยงามมีกลิ่นหอมจากจุดเริ่มต้นดังกล่าวเกิดการพัฒนาจากการเลือกสรรนำส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น ใบ เปลือก ราก เนื้อไม้ หรือยางไม้มาใช้ และสังเกตต่อไปจนถึงกลิ่นหอมที่มาจากสัตว์ เช่น ชะมด ปลาวาฬ หรือตัวบีเวอร์ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาต่อยอดการสกัดเอาน้ำมันหอมจากพืช และสัตว์มาเก็บไว้ใช้ได้อีก วิวัฒนาการในศาสตร์ด้านกลิ่นหอมมีความเจริญงอกงามเรื่อย ๆ เป็นเวลาหลายพันปี นอกจากวัตถุดิบหอมที่กล่าวมา ด้วยความฉลาดของมนุษย์ ยังได้คิดค้นสิ่งอื่นมาเป็นวัตถุดิบใช้ทดแทนความหอมที่ได้จากธรรมชาติด้วยการสังเคราะห์กลิ่น โดยการผสมผสานวัตถุดิบต่าง ๆ เป็นเครื่องหอมสังเคราะห์ เป็นการเพิ่มความหลากหลายให้กับกลิ่นหอม (Amatadecha, 2011) เกิดเป็นศาสตร์การใช้งานกลิ่นหอมประกอบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ เสมอมา

คนไทยมีการใช้เครื่องหอมไทยมาเป็นระยะเวลายาวนาน อดีตคนไทยมีความประณีตในการใช้เครื่องหอมกับวิถีชีวิต เช่น การอาบน้ำ น้ำที่ใช้อาบจะลอยดอกไม้หอมหรือเหยาะน้ำมันหอมต่าง ๆ ลงไป เมื่ออาบน้ำเสร็จจะปรุงกลิ่นกายด้วยน้ำอบ ประพินผิวด้วยแป้งรำ หวีผมให้มันเรียบด้วยน้ำมันหอม

และทาปากด้วยสีผึ้งหอม ส่วนเครื่องนุ่งห่มและเครื่องนอน จะนำไปอบให้หอมด้วยเครื่องร่ำก่อนที่จะนำมาใช้ แม้กระทั่งการรับประทานอาหารของคนไทย มีการใช้เครื่องหอมมาเป็นส่วนประกอบทำให้มีความกลมกล่อมขึ้น เช่น การหุงข้าวด้วยน้ำลอยดอกมะลิ อบขนมด้วยเทียนอบ และลอยดอกไม้หอมในน้ำเชื่อมใส่ขนม จากข้อมูลดังกล่าวสามารถพบหลักฐานการใช้เครื่องหอมไทยในวรรณคดีไทยต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยที่มีวัฒนธรรมการใช้เครื่องหอมในอดีตได้เป็นอย่างดี ดังเช่นวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนที่นางพิมพิลาไลยซึ่งอยู่ในครอบครัวสามัญชนที่มีฐานะดีพอสมควร แต่งตัวไปงานเทศน์มหาชาติคิดว่า “จึงเอาขมิ้น มารินทา ลูบไล้ทั่วกายาขมิ้นมัน ทาแบ่งแต่งไรใส่น้ำมัน ผัดหน้าเช็ดผัดดังนวลแดง” จากบทวรรณกรรมข้างต้น แบ่งที่นางพิมพิลาไลยใช้งานนั้น นอกจากจะทำให้ร่างกายดูดีแล้ว ยังมีกลิ่นหอมติดผิวกายได้ดีอีกด้วย (Klinchampa, 2002)

เครื่องหอมของคนไทยนั้นสามารถใช้ได้ทั้งหญิงและชาย และใช้ได้กับคนทุกช่วงอายุ จึงถือเป็นมรดกตกทอดที่ทรงคุณค่า มีการถ่ายทอดความรู้เครื่องหอมจากรุ่นสู่รุ่น ถือเป็นเอกลักษณ์ตามวิถีของคนไทย บ่งบอกถึงความมีกลิ่นอายความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน เครื่องหอมไทยเป็นภูมิปัญญาที่ทรงคุณค่า ถึงแม้ว่าในปัจจุบันบทบาทของเครื่องหอมไทยถูกลดลงจากชีวิตประจำวันของคนไทยลงไปเรื่อย ๆ อาจเป็นเพราะการรับเอาวัฒนธรรมการใช้เครื่องหอมจากต่างประเทศมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต แต่เครื่องหอมไทยยังไม่ได้เลือนหายไปเลยเสียทีเดียว ยังพอมีการใช้เครื่องหอมของไทยในงานประเพณี หรือสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ของคนไทยเสมอมา

การถ่ายทอดวิชาเครื่องหอมไทยในอดีต คนไทยไม่นิยมบันทึกความรู้เป็นลายลักษณ์อักษร มักกระทำด้วยการบอกเล่า สอนให้ลงมือปฏิบัติจริง ความรู้จึงจำกัดในวงแคบ ๆ และได้กระจายความรู้ให้คนทั่วไป วิชาเหล่านี้ไม่มีสถาบันใดเปิดสอนต่อเนื่องและจริงจัง แต่ในปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนในการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา ดังเช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลจัดให้วิชาเครื่องหอมเป็นกลุ่มวิชาเลือกเรียน แต่ถึงกระนั้นสถาบันที่เปิดสอนรายวิชาเครื่องหอมอย่างจริงจังยังมีน้อย เนื่องจากวัสดุในการทำเครื่องหอมบางอย่างหายากมีราคาค่อนข้างสูง ประกอบกับขั้นตอนและกระบวนการผลิตนั้นสลับซับซ้อน ดอกไม้และใบไม้ที่นำมาใช้ทำเครื่องหอมในปัจจุบันก็หายากขึ้น (Amparot et al., 2020) นอกจากนี้ค่านิยมของคนในปัจจุบันถูกมองว่าการใช้เครื่องหอมไทยเป็นสิ่งล้าสมัย และมีเชิงความเชื่อในประเด็นต่าง ๆ ที่ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง ดังตัวอย่างเช่น คนจะหลงคิดว่าน้ำอบไทยต้องใช้กับงานอวมงคล เช่น งานศพ เท่านั้น ทำให้เมื่อได้กลิ่นของน้ำอบไทยคิดว่าเป็นกลิ่นของงานศพ ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่จะกลัวกลิ่นงานศพ แต่ในความจริงแล้ว น้ำอบไทยจะใช้กับสิ่งที่คนส่วนใหญ่เคารพนับถือ เช่น ใช้ในประเพณีสงกรานต์ ใช้ในการสรงน้ำพระ และรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ แต่คนไทยใช้น้ำอบไทยในงานศพเป็นเพราะว่า บุคคลที่จากไปเป็นบุคคลที่เคารพนับถือ รวมไปถึงน้ำอบไทยยังสามารถนำมาใช้ทาตามร่างกายเมื่อเกิดอาการคันได้อีกด้วย (Tontaptimtong & Klinchampa, 2011) นอกจากนี้ที่กล่าวมายังมีรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับเครื่องหอมไทยที่คนไทยยังมีความเชื่อเกี่ยวกับมายาคติที่มีต่อเครื่องหอมไทยที่ผิดไปจากความเป็นจริงอยู่มาก

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสถาบันการศึกษาในเครือข่ายมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ถ่ายทอดความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ และเป็นต้นแบบงานด้านคหกรรมศาสตร์มีประวัติอันยาวนานถึง 85 ปี เริ่มจาก “โชติเวช” ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2481 องค์ความรู้ในศาสตร์คหกรรมเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับสากล คณะมีคณาจารย์

ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิมีความเชี่ยวชาญด้านคหกรรมศาสตร์ ปัจจุบันเปิดสอนระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกทางด้านคหกรรมศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนของคณะเน้นให้นักศึกษาและอาจารย์ นำองค์ความรู้เดิมและองค์ความรู้ใหม่มาบูรณาการเป็นผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์ทางคหกรรมศาสตร์ สร้างความเป็นเลิศในวิชาชีพอย่างมืออาชีพ (Professional Excellence) และความเป็นเลิศในวิถี การดำเนินชีวิต (Life Excellence) โดยการให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนจากประสบการณ์ตรง และการฝึกปฏิบัติจริงในองค์ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นตามความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย และการนำไปสู่การใช้งานได้อย่างเหมาะสม (Daocharnpor, 2022) องค์ความรู้ในการทำเครื่องหอมไทยถือว่าเป็นศาสตร์เกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในการใช้ ประโยชน์วัตถุดิบของหอมชนิดต่าง ๆ ซึ่งวิชาเครื่องหอม และของชำร่วยเป็นรายวิชาที่อยู่ในหลักสูตรคหกรรม ศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ประยุกต์ ปัจจุบันได้ดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาวิชาในรูปแบบ การเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนวิชาเครื่องหอมและของชำร่วยให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน อาทิเช่น ผู้เรียน สภาพสังคม เศรษฐกิจ ค่านิยม ความเชื่อ เทคโนโลยีนวัตกรรม โดยมุ่งมั่นสืบสานงานฝีมือในศิลปวัฒนธรรมไทยตามแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการสอนรายวิชาเครื่องหอมและของชำร่วยมาเป็นเวลาร่วม 10 ปี ได้พบความแตกต่างเรื่องมายาคติของผู้เรียนเครื่องหอมไทย จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษา กระบวนการถ่ายทอดความรู้สู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของผู้เรียน นำไปสู่การสร้างการ เปลี่ยนแปลงมายาคติของผู้เรียนให้มีทัศนคติที่ดีต่อเครื่องหอมไทย และสร้างคุณค่าในการรักษามรดกทาง ภูมิปัญญาของบรรพชน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยภายในโจทย์วิจัย และเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ นักศึกษาผู้เคยผ่านประสบการณ์เรียนในวิชาเครื่องหอมและของชำร่วยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงมายาคติเกี่ยวกับเครื่องหอมไทยของนักศึกษาสาขาคหกรรมศาสตร์ประยุกต์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. เพื่อศึกษาถึงแนวทางปฏิบัติในการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนมายาคติสู่การอนุรักษ์ทาง ภูมิปัญญาของผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีมายาคติและทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ มาเป็นกรอบในการศึกษาเรื่องมายาคติ เครื่องหอมไทยปฏิบัติการถ่ายทอดความรู้สู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา ดังนี้

ทฤษฎีมายาคติ (Mythologies)

มายาคติ (Myth) คือ การสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมที่ถูกกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับ รู้เสมือนว่าเป็นธรรมชาติ (Naturalization) โดยที่มายาคตินั้นมิได้ปิดบังอำพรางสิ่งใดทั้งสิ้น ทุกอย่างปรากฏ ต่อหน้าต่อตาเราอย่างเปิดเผย แต่เราต่างหากที่คุ้นเคยกับมันเสียจนไม่ทันสังเกตว่ามันเป็นสิ่งประกอบสร้าง

ทางวัฒนธรรมเรานั้นเองที่ “หลง” คิดไปว่าค่านิยมที่ยึดถืออยู่นั้นเป็นธรรมชาติหรือเป็นไปตามสามัญสำนึก ทั้งนี้เป็นการใช้ทฤษฎีในทัศนะของ โรลิ่งด์ บาร์ตส์ (Roland Barthes) นักสัญวิทยาชาวฝรั่งเศส ผู้ซึ่งก่อวาทะแห่งมายาคติที่ว่า “ทุกอย่างกลายเป็นมายาคติได้หมดสิ้น” (Angkasirisap, 2012)

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interaction)

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ เป็นหนึ่งในทฤษฎีสังคมวิทยาที่พยายามอธิบายปรากฏการณ์สังคม ด้วยมุมมองที่ให้ความสำคัญกับตัวแสดงในฐานะเจอนไซที่มีอิทธิพลกำหนด ลักษณะประการสำคัญของทฤษฎีนี้คือ สัญลักษณ์ ตัวแสดงที่มีความกระตือรือร้น การมีปฏิสัมพันธ์และการมีอยู่จริงของปฏิสัมพันธ์นั้นหมายความว่าทฤษฎีนี้เชื่อว่าโครงสร้างสังคมเกิดจากการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กัน ปฏิสัมพันธ์ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันสร้างสัญลักษณ์ขึ้นมา การดำรงอยู่ของสัญลักษณ์ แบบแผนการกระทำ และโครงสร้างทางสังคม เนื่องจากการกระทำและโครงสร้างสังคมโดยเฉพาะวัตถุทางสังคม เนื่องจากการกระทำของปัจเจกชน หากปัจเจกชนปฏิเสธหรือเปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์แบบแผนการกระทำหรือโครงสร้างสังคม โครงสร้างก็ไม่สามารถมีอิทธิพลต่อปัจเจกชนได้ การกระทำของปัจเจกชนที่อยู่ในสังคมจึงไม่ได้ถูกกำหนดจากโครงสร้างทางสังคม หากแต่ต้องทำการเลือกและตัดสินใจท่ามกลางทางเลือกมากมายว่าทางเลือกใดจึงจะดีที่สุด เป็นประโยชน์ที่สุด สอดคล้องกับคุณค่าของปัจเจกชนและสังคมในสถานการณ์นั้น ๆ ฉะนั้นปรากฏการณ์ทางสังคมมนุษย์จึงเป็นผู้สร้าง ผลิตซ้ำ และเปลี่ยนแปลง (Yanyongkasemsuk, 2013)

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีวิทยาปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Research Methods) เป็นระเบียบวิธีวิจัยที่มุ่งศึกษาประสบการณ์ของมนุษย์ในเชิงลึก โดยอาศัยการตีความและความเข้าใจของผู้วิจัยเป็นหลัก วิธีวิทยานี้ได้รับการพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของปรากฏการณ์วิทยา ซึ่งเป็นปรัชญาที่ศึกษาปรากฏการณ์ของประสบการณ์มนุษย์โดยตรง (Moustakas, 1994) เพื่อศึกษาถึงมายาคติเครื่องหอมไทยของผู้ให้ข้อมูล เป็นการทำความเข้าใจจากผู้ที่ได้ประสบกับสถานการณ์นั้นโดยตรง นำไปสู่แนวทางปฏิบัติในการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนมายาคติในการอนุรักษ์ทางภูมิปัญญาของผู้เรียนในสถาบันการศึกษา และใช้วิธีการพรรณนาเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาโดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเกี่ยวข้องกับเครื่องหอมไทย ประกอบด้วยนักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่าสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ประยุกต์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 15 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ให้ความร่วมมือและยินดีเข้าร่วมวิจัย และเคยมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเครื่องหอมไทยจากการลงทะเบียนเรียนรายวิชาเครื่องหอมและของชำร่วยมาแล้ว

เครื่องมือในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลหลักควบคู่กับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเพื่อเป็นการได้ข้อมูลที่ครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและมีเครื่องมือ ได้แก่ ตัวผู้วิจัย ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ สมุดจดบันทึก ปากกาสำหรับจดบันทึก และเครื่องบันทึกเสียงในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์บันทึกเสียง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือนักศึกษา สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ประยุกต์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ดังนี้

ข้อมูลปฐมภูมิคือ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการเลือกใช้แนวคำถามแบบปลายเปิดในการสัมภาษณ์ เมื่อรวบรวมข้อมูลดิบได้แล้วจะนำมาแยกจัดหมวดหมู่ตามประเด็นเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ตามเค้าโครงคำถามที่จัดเตรียมไว้

ข้อมูลทุติยภูมิคือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากรายละเอียดการสืบค้นข้อมูล เอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความวิชาการและบทความวิจัย โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

เพื่อให้ข้อมูลมีความเที่ยงตรงน่าเชื่อถือและป้องกันความผิดพลาด จึงต้องมีการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล ซึ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพนิยมใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Denzin, 1970) ซึ่งสามารถทำได้ดังนี้

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้น มีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย จะเน้นการตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลแต่ละคนว่า ได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคนพบว่าข้อค้นพบที่ได้มา มีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง
3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี จะเน้นการตรวจสอบว่าถ้ามีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยนำทฤษฎีใดมาใช้ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง (Boromsuk et al., 2017)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาตามโครงสร้างคำถาม ดังนี้

1. ถอดเทปบทสนทนาจากการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ และอ่านบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ทุกอย่างอย่างละเอียด
2. เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูล และแยกกลุ่มข้อมูลที่มีลักษณะเดียวกันให้อยู่ด้วยกัน เพื่อลดทอนข้อมูล ให้เหลือเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง มายาคติเครื่องหอมไทยปฏิบัติการถ่ายทอดความรู้สู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีทฤษฎีปรากฏการณ์วิทยา ใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ อธิบายผลการวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็น

นักศึกษาปัจจุบันและศิษย์เก่า สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ประยุกต์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 15 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเครื่องหอม และของชำร่วยในหลักสูตรคหกรรมศาสตร์บัณฑิตมาแล้ว และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์อธิบายตาม วัตถุประสงค์ ดังนี้

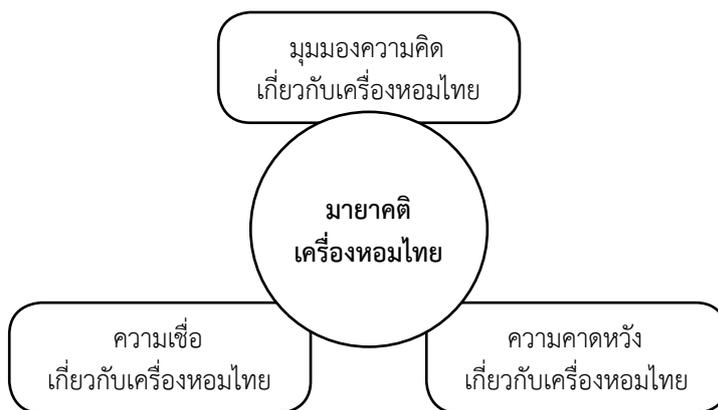
1. มายาคติเกี่ยวกับเครื่องหอมไทยของนักศึกษาผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา พบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือนักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ประยุกต์ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับมายาคติก่อนการเรียนวิชาเครื่องหอม และของชำร่วยต่อมายาคติเครื่องหอมไทย ดังนี้

1.1 มุมมองความคิดเกี่ยวกับเครื่องหอมไทย นักศึกษามีความเห็นวก่อนที่เรียนนั้น มุมมองต่อ เครื่องหอมไทยเห็นว่าเป็นสิ่งหอม ๆ ใช้เพื่อประกอบพิธีกรรมเป็นส่วนใหญ่ หรือใช้สำหรับบำรุงผิวพรรณบ้าง บางคนคิดว่าเครื่องหอมไทยต้องมีกลิ่นฉุนหรือกลิ่นแรง ๆ เพียงอย่างเดียว เครื่องหอมไทยบางชนิด เช่น น้ำอบ น้ำปรุง แป้งร่ำ แป้งพวง เป็นสิ่งล้ำสมัยหรือเป็นของโบราณเหมาะกับคนรุ่นเก่า มีการเข้าใจว่าน้ำอบ กับน้ำปรุงเป็นเครื่องหอมชนิดเดียวกันเพราะถูกใช้เรียกพร้อมกันเสมอมา นอกจากนี้ยังคิดว่าบุหงาที่ใช้ เป็นของชำร่วยนั้นทำจากดอกไม้ที่ชื่อว่า ดอกบุหงา และมีลักษณะเป็นดอกไม้แห้ง ๆ เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วบุหงาเป็นเครื่องหอมไทยที่มีการยืมคำเรียกจากภาษาชวา ใช้เรียกเครื่องหอมที่เกิดจากการ นำดอกไม้ไปไม้ตากแห้ง แล้วปรุงกลิ่นให้หอมจะเรียกว่า บุหงาแห้ง หรือนำดอกไม้ไปไม้สดมาปรุงกลิ่น เรียกว่า บุหงาสด

1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องหอมไทย นักศึกษามีความเชื่อว่าเครื่องหอมไทยมีสรรพคุณ ทางยา และเครื่องหอมบางชนิด เช่น สีส้มทาปากเป็นเครื่องหอมที่มีพลัง มีมนต์ขลัง ช่วยเสริมสร้างมงคล และโชคลาภเท่านั้น จากการพบเห็นการใช้งานสีผึ้งไปใช้รูปแบบวิหยาคม ไสยศาสตร์ ซึ่งมักจะนิยมใช้ใน ทางเมตตามหานิยมมหาเสน่ห์ เจริญค้าขาย จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่สับสนในเครื่องหอมดังกล่าว ซึ่งที่จริงแล้วสีผึ้งเป็นเครื่องหอมไทยที่เปรียบได้กับลิปบาล์มในปัจจุบันนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีมายาคติ มองว่าเครื่องหอมไทยเป็นของใช้ของชนชั้นสูง ใช้ในการบูชาเทพเจ้าหรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นการใช้ เครื่องหอมของคนจึงน่าจะเริ่มจากบุคคลชั้นสูงในรั้วในวังมากกว่าชาวบ้านทั่วไป ซึ่งในประเด็นดังกล่าว การใช้งานเครื่องหอมไทย จะใช้ประกอบอยู่ในช่วงชีวิตของคนไทยทุกคนมาโดยตลอด

1.3 ความคาดหวังเกี่ยวกับเครื่องหอมไทย นักศึกษามองว่าเครื่องหอมไทยเป็นมรดกทาง วัฒนธรรมที่ผลิตจากวัตถุดิบธรรมชาติที่หาได้ในชุมชน เป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์ไว้ เพื่อสืบทอดให้รุ่นต่อ ๆ ไป แต่ไม่รู้จะดำเนินการอนุรักษ์เครื่องหอมไทยได้อย่างไรเพราะเป็นเรื่องที่ไกลตัว แต่คาดหวังว่าหลังการเรียน เครื่องหอมไทยจะถูกพัฒนานำวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนของนักศึกษาเอง มามาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์จาก ภูมิปัญญาใช้งานได้เหมาะสมกับสังคมในปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักได้สะท้อนมายาคติเกี่ยวกับคำว่า “เครื่องหอมไทย” แบ่งออกได้ เป็น 3 ประเด็น แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การสะท้อนมายาคติเกี่ยวกับคำว่าเครื่องหอมไทยของนักศึกษาที่เรียนวิชาเครื่องหอมและของชำร่วย (Researchers, 2023)

จากมายาคติข้อมูลสรุปผลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของนักศึกษาก่อนการเรียนเครื่องหอมไทย ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลต่อในหัวข้อแนวทางในการถ่ายทอดความรู้การเรียนรายวิชาเกี่ยวกับเครื่องหอมไทย รายละเอียดดังนี้

2. แนวทางปฏิบัติในการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนมายาคติสู่การอนุรักษ์ทางภูมิปัญญาของผู้เรียนในสถาบันการศึกษา ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับความต้องการในการถ่ายทอดความรู้เครื่องหอมไทยในการปรับมายาคติที่นักศึกษามีมาแต่เดิม ควรมีกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้

2.1 การสอนที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในการเรียนการสอนเรื่องเครื่องหอมไทยนั้น การมีส่วนร่วมของผู้เรียนจะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจตลอดจนการนำบริบทของเครื่องหอมไทยไปใช้กับการดำเนินชีวิตของผู้เรียน เป็นการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษสู่ความรู้ในการใช้เครื่องหอมไทยที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการใช้งาน ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยเป็นผู้ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้ในการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง จนเกิดเป็นทักษะและการเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน กล่าวคือผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์กัน และมีส่วนร่วมในการบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งสื่อดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของนักศึกษาในปัจจุบัน เป็นการทวนสอบความรู้ความเข้าใจ และเพิ่มเติมความรู้จากการเรียนในชั้นเรียนได้ดี นอกจากนี้ยังให้นักศึกษามีการสืบค้นงานวิจัยเกี่ยวข้องกับเครื่องหอมไทยเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ที่นักศึกษาจะนำไปใช้ในการศึกษา รวมไปถึงการเปิดเวทีนำเสนอความคิดและผลงานของนักศึกษา ในการจัดแสดงความรู้และผลงานเครื่องหอมไทยในรูปแบบนิทรรศการ เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักเครื่องหอมไทย ทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบการพัฒนาเครื่องหอมไทยให้เกิดความหลากหลายและเหมาะสมกับยุคสมัย เป็นการปรับเปลี่ยนการรับรู้ได้อย่างเหมาะสมก่อให้เกิดการอนุรักษ์และเผยแพร่ให้เครื่องหอมไทยยังคงอยู่

2.2 การเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ประยุกต์ คณะเทคโนโลยีวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้เดิมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เครื่องหอมไทย จากการกระทำ หรือได้พบเห็นมาก่อนที่จะลงทะเบียนเรียน เช่น การทำบุหงาเป็นของชำร่วยหรือได้เรียนรู้วิธีการใช้เทียนอบสำหรับอบขนมไทยชนิดต่าง ๆ ให้มีกลิ่นหอมน่ารับประทาน ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้ จากการเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ที่เคยได้รับมาจากรายวิชาก่อนหน้านี้ จึงเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และเกิดมโนทัศน์ เพื่อการสร้างสรรคกลิ่นหอมจากภูมิปัญญาได้เป็นอย่างดี ซึ่งนอกจากการเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนดังที่กล่าวมาแล้ว การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอน และผู้เรียนคนอื่น ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่กระตุ้น การรับรู้ของผู้เรียนได้อีกทาง

2.3 ผู้สอนควรเน้นสร้างความตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม ในการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องหอมไทย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักและหวงแหน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจสู่การเข้าใจ ในการสร้างประสบการณ์ทักษะความสามารถของตนเองในการเรียนวิชาเกี่ยวกับเครื่องหอมไทย ส่งผลให้ ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เนื่องจากการทำเครื่องหอมไทยเป็นการใช้ทักษะปฏิบัติที่ต้องใช้ ความอดทน พยายาม ความเข้าใจในกระบวนการแต่ละขั้นตอน สู่ความคิดสร้างสรรค์พัฒนาผลิตภัณฑ์ จากภูมิปัญญา เพื่อให้เกิดความชำนาญต่อยอดองค์ความรู้ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน นำไปใช้งานในประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ไปจนถึงการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป ในอนาคต

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า แนวทางปฏิบัติในการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนมายาคติ สู่การอนุรักษ์ทางภูมิปัญญาของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน แสดงดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 แนวทางปฏิบัติในการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนมายาคติสู่การอนุรักษ์ทางภูมิปัญญา ของผู้เรียนในสถาบันการศึกษา (Researchers, 2023)

ภาพที่ 3 ผลงานเครื่องหอมไทยในการเรียนของนักศึกษา สาขาเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (Researchers, 2023)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีมายาคติเกี่ยวกับเครื่องหอมไทยในหลากหลายรูปแบบ การสร้างแนวทางปฏิบัติในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อปรับเปลี่ยนมายาคติสู่การอนุรักษ์ทางภูมิปัญญาของผู้เรียน ในสถาบันการศึกษา เริ่มจากการสอนที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียน การเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียน และเน้นการสร้างความรู้ความตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษปัจจุบันและศิษย์เก่า ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้พบว่า **วัตถุประสงค์ที่ 1** มายาคติเกี่ยวกับเครื่องหอมไทยของนักศึกษาจากประสบการณ์ในการเรียนการสอนผู้เรียนมีมายาคติในเครื่องหอมไทย เกิดจากมุมมองความคิดเกี่ยวกับเครื่องหอมไทยที่มีการตีความ ก่อนการเรียนรู้จริงในห้องเรียน นอกจากนี้ความเชื่อเกี่ยวกับเครื่องหอมไทยที่รับรู้มาจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับมาตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน (ก่อนเรียน) เช่น การบอกเล่าต่อกันมา การรับความรู้จากสื่อสารสนเทศต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่คลาดเคลื่อนกับความเป็นจริง เกิดความเชื่อที่ถูกกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับรู้เสมือนว่าเป็นเรื่องจริง ซึ่งการรับเรื่องดังกล่าวมาตีความเป็นเวลานาน ประกอบกับที่ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์กันจึงสร้างสัญลักษณ์ขึ้นมาในมุมมองต่าง ๆ สร้างอิทธิพลในแต่ละคนว่า เครื่องหอมไทยเป็นกลิ่นที่ล้ำสมัย ใช้แต่ในพิธีกรรม ซึ่งเครื่องหอมไทยนั้นแท้ที่จริงแล้วเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบต่าง ๆ ที่ประกอบรวมในการใช้งานที่มีความเหมาะสมกับวิถีของคนไทยเป็นอย่างดี ด้วยประเทศไทยเป็นเมืองร้อน ดังนั้นเครื่องหอมไทยจึงมีลักษณะกลิ่นหอมหวาน และมีความเย็นสดชื่น เพื่อเหมาะสมกับการใช้งานที่คลายร้อนได้ดี ดังนั้นถ้าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อเครื่องหอมไทยแล้วจะสร้างความคาดหวังเกี่ยวกับเครื่องหอมไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ที่จะอนุรักษ์และพัฒนาสืบทอดให้คนรุ่นต่อ ๆ ไปใช้งานจนกลายเป็นเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียนได้

สำหรับ**วัตถุประสงค์ที่ 2** ผู้ให้ข้อมูลหลักมีแนวทางปฏิบัติในการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนมายาคติสู่การอนุรักษ์ภูมิปัญญาของผู้เรียนให้คงอยู่ จากอดีตจนถึงปัจจุบันเพื่อให้เครื่องหอมไทยดำรงอัตลักษณ์ของสุนทรียภาพการใช้กลิ่นหอมจากภูมิปัญญาของคนไทยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การสอนที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการสนทนากัน จะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจกับเครื่องหอมไทย สู่ความรู้ในการใช้งานที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริง โดยผู้สอน

เป็นผู้แนะนำทักษะและการเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์กันในชั้นเรียน สอดคล้องกับ Wongpaiboon (2017) ที่กล่าวถึงการจัดกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสนทนากัน มีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน จากประเด็นปัญหาหรือคำถามที่ให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ มวลประสบการณ์ร่วมกัน อาจใช้คำถามหรือการสร้างกิจกรรมเพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจร่วมกัน เป็นการปรับมายาคติของนักศึกษา โดยการแนะนำจากผู้สอนให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชาที่เปรียบเสมือน แผนที่นำทางในการสอน รวมไปถึงผู้สอนควรมีการนำบทเรียนเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียนจาก พื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษา ในการสร้างทัศนคติความเข้าใจ เป็นการผสมผสานความรู้เดิมกับสิ่งที่ นักศึกษาเรียนรู้ใหม่จากผู้สอนในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Bowornwattanaset (2016) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองโดยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกันจนเกิดการปรับ โครสร้างทางปัญญาได้เป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา ทั้งนี้ผู้สอนต้องเป็นผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมเป็นการผสมผสานระหว่างสิ่งที่ผู้เรียนรู้แล้วกับสิ่งที่ต้องเรียนรู้ใหม่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สู่การพัฒนาองค์ความรู้เพื่อสร้างให้เกิดความรักและ ห่วงแหน มีแรงจูงใจทำให้การเรียนนั้นมีความหมาย ทำให้เห็นถึงประโยชน์ของการเรียนรู้จนตระหนักถึง คุณค่าทางวัฒนธรรมของเครื่องหอมไทย เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับศาสตร์ที่กำลังจะสูญหายจนต้อง อนุรักษ์และนักศึกษานำองค์ความรู้ที่ศึกษาจากในห้องเรียนต่อยอดในชุมชนหรือสังคมได้อีกทาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ประยุกต์ คณะเทคโนโลยี คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครเท่านั้น ทำให้ได้ข้อมูลเฉพาะ ดังนั้นการวิจัย ครั้งต่อไปควรศึกษาข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและผู้ใช้บัณฑิตเพิ่มเติม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ มาปรับใช้ในการสร้างแนวทางการสอนในรายวิชาที่เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในศาสตร์คหกรรมศาสตร์รายวิชาอื่น ๆ กับแนวคิทยาคติของ นักศึกษาที่มีต่อรายวิชานั้น ๆ เพื่อให้ผู้สอนปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมในรายวิชา และสภาพสังคมในปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครสถานที่ทำงานที่ทำให้มีความรู้และประสบการณ์ ในการทำงานศาสตร์ด้านเครื่องหอมไทย

References

- Amatadecha, S. (2011). **The Treatise of Thai Fragrance, Souvenirs and Spa**. Methawini Publishing.
- Amparot, H., Saratapun, N. & Ukraisa, S. (2020). Knowledge and Attitude towards Thai Aroma of Technology Rajamangala University Students in Bangkok Metropolis. *Kasetsart Educational Review*, 35(3), 189–198.
- Angkasirisap, W. (2012). **Mythologies of Roland Barthes**. Kob Faa Publishing
- Boromsuk, K., Yamruamyat, N. & Pitak, S. (2017). Definition, Background of Definition, CSR Format and Activity Related to the Requirement of the Clients of Fitness Twenty–One, Mueang District, Nakhon Pathom Province. *Veridian E–Journal, Silpakorn University*, 10(1), 178–188.
- Bowornwattanaset, C. (2016). Instructional Development of Teachers through Constructivist Classroom. *Praewa Kalasin Journal of Kalasin University*, 3(1), 147–169.
- Daocharnpon, N. (2022). Meaning and Knowledge Building Process Garlands Making of Applied Home Economics, Faculty of Home Economics, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. *Journal of Research and Innovation*, 5(2), 149–161.
- Denzin, N. K. (1970). **Sociological Methods: A Source Book**. Aldine.
- Klinchampa, N. (2002). **Thai Incense, Thai Wisdom**. Se–Education Public Company Limited.
- Lao–Rit, N. (2016). **Chemistry of Fragrance**. Chulalongkorn University Press.
- Moustakas, C. (1994). **Phenomenological Research Methods**. Sage Publications.
- Tontaptimtong, P. & Klinchampa, N. (2011). **Development of Nam–Ob–Thai Production**. Rajamangala University of Technology Krungthep.
- Wongpaiboon, P. (2017). Active Learning and Student Engagement. *Journal of Yanasangvorn Research Institute*, 8(2), 327–336.
- Yanyongkasemsuk, R. (2013). Symbolic Interaction Theory and the Explanation of Social Phenomena from Actors Perspective. *Journal of Politics, Administration and Law*, 5(2), 149–161.